ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔާ

އާންމު ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން

16 މާރިޗު 2016

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އާންމު ކޮމިޓީގެ މި ދައުރުގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުމަށް ވަޑައިގެން ތިއްބެވި އެންމެހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގެން ތިއްބެވި ބޭފުޅުންނަކީ؛ މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ފަރާޒް، އަލިފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ހުސައިން، ފެލިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަރުޒޫގު، މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބު، ކުޅުދުއްފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މޫސާ ނިޒާރު އިބްރާހިމް، މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މުޖާޙް މުޙައްމަދު ރަޝީދު، ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޢަބްދުއްރަޙީމް، ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޒިމް މިވަގުތު ކޮމިޓީ، މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމެއް ހިނގާތީ، މި ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގަންނަވައި ހާޒިރު ކުރައްވާފައި ވަޑައިގެންނެވި. އެހެންވީމާ، ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފަރާޒް ވެސް، މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފަރާޒް ވެސް ހަމަ ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގެން ހާޒިރު ކުރައްވާފައި އެ ވަޑައިގެންނެވީ ހަމަ. އެހެންވީމާ، ދެން މި ކޮމިޓީއަށް ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ވަޙީދު ބަދަލުގައި ޢަލީ ޝަރީފް ހިމަނުއްވައިގެން، ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ފަހުމީ ބަދަލުގައި ޢަލީ ސަޢީދު ހިމަނުއްވައިގެން، އަރިއަތޮޅު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ވަޙީދު ވެސް ހަމަ ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގެން ހާޒިރު ކުރައްވާފައި ވަނީ. ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތުގެ ކުރިން އެޖެންޑާގައި މިވަނީ މައިގަނޑު ދެ މައްސަލައެއް. ފުރަތަމަ މައްސަލައަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އަމީންޢާއްމުގެ ވަޒީފާ އެއްވަނަ ދާއިރާތަކުގެ އެކި މައްސަލައެއް. ކޮމިޓީއަށް ހުށަހަޅާފައި ވަނީ މި އެއީ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ ހަމަ މި ބޭފުޅުންގެ މައުލޫމާތަށް ބަލާއިރު. ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގައި ވެސް މުއްދަތު ހަމަވެއްޖެ. މި އިދާރާގެ 2013 ވަނަ އަހަރުގެ އޮޑިޓްގައި ފާހަގަކުރެވުނު މައްސަލަތަކާ ގުޅޭ އޮޑިޓް ރިޕޯޓު ބަލާ ގޮތަށް އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ހުށަހަޅުއްވާފައި ކޮމިޓީތަކުގައި ފާހަގަކުރެވޭ މައްސަލަތަކާ ބެހޭގޮތުން މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން އެ ކަންކަމަށް ބޭނުންވާ ބައެއް ސަރުކާރުގެ އިންތިޒާމުތަކާ ބެހޭ އޮޑިޓް ރިޕޯޓު ބަލައިގަތުމަށް. އަދި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ފާހަގަކުރެއްވި މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ސަރުކާރުގެ ޤާނޫނީ އިދާރާތަކާ ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުން ސިޔާސީ ބޭނުމަށް ގެނެސްދޭ ޚިދުމަތަށް ތަފާތު ބަދަލު ގެނައުމުގެ ކުރިން ވެސް ތަފާތު ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅިފައި. ވީމާ، އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަޝްވަރާއާ ގުޅިގެން މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން ޤާނޫނީ ތަފާތުކަން ބަލައިގަތުމަށް އިޖުރާއަތު ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ކަންތައްތައް. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އަމީންޢާއްމުގެ ވަޒީފާ އެއްވަނަ ދާއިރާގެ ބަދަލުގެ ދާއިރާތަކުގެ ބަދަލުކުރުމުގެ އެމްޑީ ފާސްކުރުމަށް ކަނޑައެޅުއްވާ ގޮތުގައި ވަޒީފާއަށް ކެނޑިނޭޅޭގޮތުގެ މަޖިލީހަށް ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅީ އެކަން ގަވާއިދު އެއްކޮށް ހަމަޖެއްސުން. ސުވާލުއައީ. އަސާސީ ޤާނޫނީ (އަމީންޢާއްމު) (ވަޒީފާތަކަށް ހޮވުން) މި މަޖިލީހަށް ފޮނުއްވީ ގޮތުގެ މަޖިލީހުގައި ގަވާއިދުގެ 102 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދައުލަތުގެ ވަޒީފާތަކަށް

މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތަކާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ މުސާރަ އާއި އިނާޔަތްތައް ދިރާސާކުރެއްވުމުގެ މަސައްކަތްތަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ކުރައްވަމުން ގެންދަވާ މަސައްކަތަކަށްފަހުގައި އަޅުގަނޑު ހިތަށްއެރީ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މި ކޮމިޓީން ވެސް އެކަމާ ގުޅޭގޮތުން ކަމެއް ނިންމާނީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މެންބަރުންގެ މި ހިމެނޭ ކަމެއް މި އިދާރީ ކަމެއް ކަންކަން ކަނޑައެޅުމަށް. އެކަންކަމުވެސް، އިދާރާގެ މުވައްޒަފުންގެ ވެސް މާލިއްޔަތު މުވައްޒަފުންގެ ކަމަކަށްވާތީވެ، އަޅުގަނޑު ހިތަށްއެރީ އެކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 102 ވަނަ މާއްދާގައި މި ޤަވާއިދުގައިވާ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް. އެހެންވީމާ، މިކަމާ ގުޅޭގޮތުން މި ބަދަލުތައް ގެނައުމަށް ކޮމިޓީން ޤާނޫނަކުން އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން. މޫސާ ނިޒާރު އިބްރާހީމް.

ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ ނިޒާރު އިބްރާހީމް ވޯޓަށްއެހުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. މިހާރު މި މައްސަލަ ވޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ މުސާރަ އާއި އިނާޔަތްތައް ދިރާސާކުރުމަށް ކޮމިޓީއަށް ހަވާލުކުރެވިފައި ނުވާތީ. އެހެންވީމާ، އެ ހުށަހެޅުން ކޮންމެހެން އަޅުގަނޑުމެންގެ އެ ކޮމިޓީ، ފާސްކުރެވޭނެ ކޮމިޓީއަކާ ދިމާކޮށްގެން އަޅުގަނޑުމެން ވޯޓަށްއަހާނީ.

ރިޔާސަތުން ވޯޓަށްއެހުން:

އާދެ! އެއްޗެއް ދިރާސާކޮށްގެން ވޯޓަށް އެހުމަކީ، ދައުލަތުގެ އެހެން މުއައްސަސާތަކުގައި ވެސް މި ކުރިއަށް ގެންދަވާ ކަންތައްތަކުގެ އެ ތަފާސްހިސާބު އެބައޮތް ބެލެވިފައިވާ ގޮތް އެކުލަވާލާފައި. ދެން މިހާރު ގެންދާން ވެސް މި މަޖިލީހުގެ އައިއްސަލާ ރިޕޯޓު ބަލާއިރު ރިޕޯޓު ޖަމާކުރިއިރު މި ބަޖެޓްގައި އަދި އަޅުގަނޑުމެން ރިޕޯޓު ބަލައިގެން އަދި ރިޕޯޓް ދޭ ގޮތަށް ދަތުރުފަތުރުގެ ހަރަދުތަކުގެ އެ ދިރާސާ މަޖިލީހުގެ އުސޫލުތަކާ ގުޅޭގޮތުން އެ ހުށަހެޅުމާ ވެސް އެ މަޖިލީހުގެ ކަރުދާސް އަޅުގަނޑުމެން އިޝާރާތް ކުރެއްވި ވެސް މި ޖާގަ ދިނީ. ކަމަށް ތިރީގައިވާ ބަޖެޓާ މުއައްސަސާތަކުގެ ސަބަބުން މުވައްޒަފުންގެ ނަހަމަ ވެސް އަބަދު ވެސް އަމިއްލަ 24 ގަޑިއިރު ހުރި ދުވަހެއް ހުރިހާ ދުވަހެއް. އަޅުގަނޑުމެންވެސް އެކަށައަޅާފައިވާ ކޮންމެ ވެސް އެ މަޖިލީހުން ހުރިހާ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ޖަވާބުދާރީ ވުމަށް. އެހެންކަމުން ޖެހެނީ އެހެން ރަޙްމަތްތެރި މަޖިލީހުގެ މެމްބަރުން ކަރަންޓް ވެސް އަދި ފިރުދޫސް އަނެއް ކަލަކު ބަރާބަރަށް މަސައްކަތް ކޮށް ތަފާތު ހިނގަތުމަށް އުސޫލުން އެބަ 1500 ރުފިޔާ، 2000 ރުފިޔާ ހަރަދުކޮށްގެން ހިސާބު ބަލާ ފަހަރު ވެސް އެބަ ހުރި ކަމަށް. އެހެން ކަރަންޓު މި ބަޖެޓުން ބަލަހައްޓާ އަޅުގަނޑުމެން ތެރެއިން އެ މަސައްކަތްތަކަށް ވެސް އިސްކަން ދޭ

ފިޔަވައިލުމެވެ. އެހެންވީމާ، ކުރުގޮތަކަށް ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މިޤާނޫނަކީ ނުބޭ އަދަދެއް ކަނޑައަޅާފައެއް. އަމިއްޔާއްމުގެ ޤާނޫނުގެ ބިލު ދަށުކާއިދުން މަޖިލީހުގެ އިދާރާއިންނެވެ. އެއީ މިހާރުހަނދާން އޮތް ގޮތް. ދެން އޭގެ ތަފްޞީލަކަށް މި ވާހަކަދައްކަނީ އެހެން މުއައްސަސާތަކުގައި ވެސް ބޮޑަށް ތިރީތިރީ ކަނޑައަޅާފަ. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް މިކަން ކުރަނީ. އެހެންވީމާ، އެއައި މުއައްސަސާތަކުގައި ދޭންވީ އަޅުގަނޑު އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާލީ ޚާއްޞަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް މި ފާސްކުރައްވާފައި މި އޮތީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޤަވާޢިދުގެ ބާބު ދިރާސާކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ދައުރުގެ އެހެން މުއައްސަސާތަކުން ފާސްކުރާ ޤާނޫނު އަސާސީގެ ބެހޭގޮތުން ދިރާސާކުރުމުގެ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި ވެސް ޤާނޫނު އަސާސީގެ ދަށުން ހިމެނޭ އަދި ތެރޭގައި އެހެން ޤާނޫނުތަކަށް ގެނެވޭ ބަދަލުތަކާއި ހަމައެކަނި ޤާނޫނު އަސާސީގެ ދަށުން ވެސް 102 ވަނަ މާއްދާގައި މި ބުނާ އުސޫލުން. އެހެންވީމާ، އެ ބިލުތަކުގެ ތަފާސްހިސާބު އަޅުގަނޑު މި ޤާނޫނުގައި ހުށަހަޅަން އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރާ އަޅުގަނޑުމެން މި ދަންނަވާލަން. ދެ ބިލުތަކުގެ އެއްބަސްވުން ވިދާޅުވަނީ. އެހެންވެ، އަޅުގަނޑު މި ތަރުތީބު ކުރުވާލީ. މޫސާ ނިޒާރުގެ ވަރަށް އަދި ނިމުނުކަމަށް ނުވަތަ ހުށަހެޅި ގޮތުގައި. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަޅުގަނޑު ޝުކުރިއްޔާ އަދާކުރަން.

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ ނިޒާރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އަޅުގަނޑުގެ ފުރުޞަތު ހޯދާ ވާހަކަދައްކާ ދޭތެރެއަށް އިޝާރާތްކޮށް ދަންނަވާލަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ޤާނޫނު އަސާސީގެ ދަށުން ސުވާލުތަކުގެ މާއްދާތައް ޤާނޫނު އަމިއްޔާއްމުގެ، މިދިޔަ މިނިސްޓަރު އަމިއްޔާއްމުގެ ޤާނޫނުގެ ހަރަކާތްތައް ހުރި ގޮތް މިހާރަށް ބޮޑަށް ހިމެނޭ ފަދަ ފިޔަވަޅު ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް. އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނު އެގޮތަށް ހުށަހަޅައި އެކަން އެގޮތަށް ދިރާސާކުރާ ގޮތް ނިންމައިދެއްވުން. އަޅުގަނޑުގެ ހިތާއި ހަމަ ފަދަ ރަނގަޅު ގޮތަކަށް ވާނެކަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އަޅުގަނޑު ހަމަ އެހެން ބިލުތަކަށް ފުރުޞަތު އެރުވުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު ބިލުތައް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް ޤާނޫނު އަސާސީގެ ދަށުން ތަޢާރަފްވެގެން ހަމަ ބިލުތަކަށް ބަހުސް އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން. ދެން ފުރުޞަތު އަރުވަން މިހާރު ޚަނަދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ.

ޚަނަދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. ދެންމެގަ މޫސާ ނިޒާރު އިބްރާހީމްގެ ވާހަކަފުޅުގައި އެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން ބޭނުން ހުށަހެޅުމެއް ކަމަށް ވަކިވިއްޔާ މި ކޮމިޓީން އެ މައްސަލަ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އަބްދުއްރަޙީމް. އެހެންވީމާ، އެހެން ބޭފުޅެއް. މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙުސައިން.

އަލިފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޤްތިޞާދީ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑަށް ވެސް ޤަބޫލުކުރަނީ އެޖެންޑާގައި އެ ފާހަގަކުރައްވާފައި އޮތް ގޮތަށް އެ އުސޫލުތަކުގެ ތެރެއިން އެ އާންމު ހަމަތަކާއި އެއްގޮތަށް މަޖިލީހުގެ ހުރިހާ މުވައްޒަފުންގެ ކަންތައްތައް ވެސް ހަމަޖެހިފައި އޮންނަންވާނެ ކަމަށް. ހަމަ އެއާ އެކު އެހެން އިޤްތިޞާދީ އަސާސް ދީ މެންބަރުން ވެސް އެ ފާހަގަކުރެއްވި ގޮތަށް އަމީންއާއްމުގެ މާޒީގައި ހަރަދުތަކަށް ހުރި ނޯޓު ގޮތްތަކުގެ މައްސަލަ ބިނާކޮށް އެވްރެޖް މިންގަނޑެއްގައި އަދަދެއް ކަނޑައެޅިފައި އޮތުމަކީ އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރާ ކަމެއް. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ހަމަ ވާހަކަދެއްކެވުނު ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް ވެސް މި އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަކަށް. އެހެންވީމާ، އިދާރީ މާލީގައި އެ ހުށަހެޅުމުން ނަޒަރުކުރައްވައި ހަމަ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް އެގޮތަށް ފޮނުއްވުމަށް މި ކޮމިޓީން ނިންމަވައިފިކަމަށް މި ކޮމިޓީގެ ހުރިހާ ބޭފުޅުން އެއްބަސްވެވައިގެންނަވާނަމަ އަޅުގަނޑު ނިންމާނަން އިނގޭތޯ. އާދެ! އެއްވެސް ބޭފުޅެއްގެ އިޢުތިރާޟެއް ނުފެންނާތީ އެއީ ނިންމުމެއް ކަމަށް، ކޮމިޓީގެ ނިންމުމެއް ކަމަށް ހެއްދަވައި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް ދަންނަވާލަދެއްވާ. ދެން ވެސް އޮތީ ހަމަ މިކަހަލަ މައްސަލައެއް. ދެން އޮތް މައްސަލައަކީ ވެސް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންނާ ގުޅުންހުރި މައްސަލައެއް. އެގައިގެ އިންޝުއަރެންސް އޮފް ދި މޯލްޑިވްސްއިން މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް ދެމުންގެންދާ ހެލްތު އިންޝުއަރެންސްގެ ޚިދުމަތުގެ އަގަށް ބަދަލު ގެނައުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމުގެ ވާހަކަ. އެ މައްސަލައިގައި މި އޮންނަނީ… (ވަގުތުކޮޅަކަށް ފަހު) މައްސަލަ ވެސް މި އޮންނަނީ މަޖިލީހުން އަރިސްކުރައި އޮންނަ އިދާރީ ގުޅުމެއް. އެގައިގެ އިންޝުއަރެންސް އޮފް ދި ކޯޕަރޭޝަން އޮފް ދި މޯލްޑިވްސްއިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް ދެމުން ދާ ހެލްތު އިންޝުއަރެންސްގެ ޚިދުމަތުގެ، އެ ޚިދުމަތުގެ އަގަށް ބަދަލު ގެނައުމަށް އެ ކުންފުނިން އެދިވަޑައިގެން މި އިދާރާއަށް އެންގަވައިދެއްވާފައިވާ މިކަން ދިރާސާކޮށްދެއްވުން އެދި މިހާ ކޮމިޓީއަށް މައްސަލަ ފޮނުއްވިފައެވެ. އަދި މި ދެމްޢާ އެކު އެގައިގެ އިންޝުއަރެންސް ކޯޕަރޭޝަން އޮފް ދި މޯލްޑިވްސްއިން ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީގެ ކޮޕީ ވެސް ފޮނުއްވިއެވެ. ދެން

މި ސިޓީގައި މި އޮންނަނީ ހަމަ ޓިއިން ކޮންމެ ބޭނުމެއްގެ ޗާޖުކުރުގައި އޮންނާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އިތުރަށް ކިޔާނަން ކަމެއް ނުވޭ ކަންކަންތަކާ ދެއްވޭ. އާދެ! އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ކިޔުމަކާ ނުލައި އަނެއްކާ ވެސް މި ކަމަކީ ދިރާސާއާ ގުޅުންހުރި ކަމަކަށްވެފައި ގާނޫނުއަސާސީގެ 102 ވަނަ މާއްދާގައި މި ބުނަނީ ދައުލަތުގެ ވަޒީރުންނާއި މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތަކާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ މުސާރަ އާއި އިނާޔަތްތައް ދިރާސާކޮށްދޭ މަސައްކަތްކުރަނީ ޢަދުލުއިންސާފުން ބައްޓަންކުރެވިފައިވާ ހުރިހާ ޤާނޫނުތަކުން މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތަކުން، މިކަން ކުރާނީ ދިރާސާކޮށް ކުރާ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަން ޖެހެނީ. ކޮންމެ ގޮތެއް ވިޔަސް ގާނޫނުއަސާސީގައި މި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބައިވެރިވުން ވަކިން ހިމަނައިގެން ދިޔަ ގޮތަކަށް ހުސް ބައެއް ނެތް. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ މި ދާއިރާގައި މި ކަންކަމުގެ ރަނގަޅު ގޮތެއް ހޯދުމަށް ވިސްނާލަންޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ މި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަންކަމާއި މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އެކި ހިސާބުތަކުގެ މެންބަރުންނާ ފަރުވާތެރިވެ ފަސޭހައިން ގޮތެއް ދޭން ކަމަށް ތިބެވެން. މުބާރަކު ރަޝީދު.

އަލިފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޙްތަރަމް ރައީސް. އާދެ! އަޅުގަނޑަށް މިކަމުގައި އެއް ފުރުޞަތުއަރުވައިދެއްވީތީ. އެއީ މުޙިންމު އިޖުތިމާޢީ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަން އެބަޖެހޭ. އޭގެ ފަދަ ކަމެއް އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން ހިމެނޭ ކަމެއްކަމުގައި ބެލެވޭ. އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ވެސް ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތައް ކުރިއަށްގެންދިއުމުގައި ފަހަރެއްގައި ލިބުނު ޤާނޫނީ ޙައްޤުތަކާ ހިލާފަށް ކުރިއަށް ދެވޭ ޒަރޫރަތެއް ހުރިގޮތުން ރާއްޖެއިން ބޭރުގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ދިމާވެދާނެ ކަންކަން ޒަރޫރީ ސަބަބެއްގެ ދަށުން ލިބިދޭ ކަމުގެ ޙައްޤު އެ ޙައްޤުތަކާ ހަމައަށް ވާތީ އެކަން ވެސް ނުކުރެވޭނެ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ކުރިއަށް ގެންދެވޭ ކަމުން ނުކުރާނަމަ، ރިޔާސީ ބަދަލުތަކެއް ނިހާއީ ކަމެއް ނޫން. އެ ޤާނޫނީ ޙައްޤުތަކާ ހަމައަށް ކަމަށް ބަލައި މުޅި ޤާނޫނު ބަލަހައްޓާ ގާނޫނީ މުއައްސަސާތައް ކަމުގައި ވާކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަ ކުރަން. އަދި ވަޒީފާ ކުރިއަށްގެންދާ ބަޔަކު ނިންމާނީ އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުމުގައި ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، މިގޮތަށް ބަލާއިރު ރަނގަޅު އަޅުގަނޑު ކަމަކީ ކޮންމެ ވެސް ގޮތަކަށް ދިރާސާކޮށް ހުށަހަޅާ ތަކެތި ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، އެކަން ފާހަގަކޮށްލަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. އެހެން ބޭފުޅަކު އެއްވެސް ވާހަކަފުޅެއް ދެއްކެވުމަށް މަޖުބޫރެއް، އާދެ! ނައިބު ރައީސް ޢަބްދުﷲ ޝާހިދަށް ފުރުޞަތު.

ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސިޔާމް ވާހަކަދައްކަވަން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ހަމަ ތާއީދުކުރައްވާ އެ ވިދާޅުވި ވިދާޅުވުމަށް އިނގޭތޯ. ވަން އިއްޔެ ކޮންޓްރެކްޓެއް، އޭގެ ދަށުން މަސައްކަތްކުރަމުން އައިސް އަޅުގަނޑުމެން މިއުޅެނީ އަދި ހާލަތު ބޮޑު ނުވަނީސް މި ބަދަލު ގެނައުމަށް ޖަހައި ހުށަހަޅުއްވާފައިވާތީވެ... (ރިޔާސަތުގައި މެންބަރުން ވިދާޅުވާ އެއްޗެއް ސާފުއެއްނުވޭ) ޚިދުމަތް ހޯދުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި އުޅެން ޖެހުނީމަ. އަޅުގަނޑުމެން ފޮނުވުނު ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު މިކަމާ ބެހޭގޮތުން އިދާރީ އިސް ބޭފުޅުންނާ މަޝްވަރާކޮށްގެން އެ ބޭފުޅުންގެ ވިސްނުން ހުރި ގޮތުން މިގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ޖެހޭ ދިރާސާކުރަން. އެއީ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން އެނގިފައި ހުންނަ ކަނޑައެޅިފައި 19000 ވަރަކަށް ކަސްޓަމަރުންގެ މި ދިރާސާ... (ރިޔާސަތުގައި ވިދާޅުވާ އެއްޗެއް ސާފުއެއްނުވޭ) ދެން ބަޔަކު ފަހަރު ދިރާސާކޮށްގެން ވަރަށް ބޮޑު ދަތިތަކެއް ވެގެން ދިރާސާ ހިދުމަތް ހޯދުމުގައި... (ރިޔާސަތުގައި ވިދާޅުވާ އެއްޗެއް ސާފުއެއްނުވޭ) މިގައި މިސާލަކަށް އޮފީސްތަކުގެ ކޮންމެ، ފުރަތަމަ ކުރާއިރު ފައިސާ ދައްކާކަށް ނުޖެހޭ. އޮފީސްތަކަށް ފަހު އަދި އެދޭކަށް މި ޖެހޭ. އަދި އެދޭކަށް ބަލާއިރު އޮންނަ ލިމިޓްކޮށް މައްސަލަ މަސްލަ. ނިކުތީމަ ދެން ކުރުވާނެ މާ ބޮޑު ކަންތައްތަކެއް ނޫޅޭ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަކީ މި ސަރުކާރުގައި ހިމެނޭ ބައެއްކަމާ އާސަންދައިގައި ކަންތައްތައް ކުރުވައިގެން އެހާ ފަސޭހަ ކަމެއް ނޫޅޭ. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ބޮޑު ދަތިތަކާ މިކަމުގެ ސަބަބުން ކުރިމަތިވާން ޖެހިގެން މި ދަނީ. އަޅުގަނޑުގެ އަދިއްޔަ ތަޖުރިބާގައި މި ވާހަކަ މި ދަންނަވަނީ. މިދިޔަ އަހަރު އަޅުގަނޑު ތަޖުރިބާ ކުރި ކަމެއް މިއީ. އަޅުގަނޑުގެ ކާކު އޮފީސްތަކުން ކުރިއަށް ހާޖަރުވެ ބޮޑުތަކެއް. ކޮންމެން ފަހަރަކު ދައްކަންވެގެން ބިލު އަހަރު އެބަ ބޮޑުވީ މިމަނަމަމަނިކުކަށް ކަމަށްވާނަމަ ނަމޫ މިއުޅު ބިޔަން. އަޅުގަނޑުގެ... (ރިޔާސަތުގައި ވިދާޅުވާ އެއްޗެއް ސާފުއެއްނުވޭ) އަޅުގަނޑު އަމިއްލައަށް 12000 ރުފިޔާ ދައްކަން ޖެހުނު. އެހެންވީމާ، މިއާ ދިމާކޮށް އިތުރަށް އޭބަ ޖެހޭ ވިސްނާލަން. އަޅުގަނޑުމެން ދިރާސާކޮށްގެން ހޯދާލަން. މިގޮތަށް މިކަން ކުރުމުގެ ބަދަލުގައި އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ އަދިން އަޅުގަނޑުމެން... (ރިޔާސަތުގައި ވިދާޅުވާ އެއްޗެއް ސާފުއެއްނުވޭ) މިހާރު ސާބިތުން އަނެއްކާ އަދިން މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވައިގެން މި އަދަދު ބޮޑުކޮށްގެން މިކަން ކުރަން... (ރިޔާސަތުގައި ވިދާޅުވާ އެއްޗެއް ސާފުއެއްނުވޭ) ވާހަކަދައްކާލާނީ.

ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްބާރީ އަބްދުﷲ ވާހަކަދައްކަވަން:

އާދެ! އަޅުގަނޑު އެ ބޭފުޅުންގެ ސިޓީ ހުށަހެޅުއްވުމުގައި ދެން ވަރަށް ބޮޑު، ބޮޑަށް މި ކަންބޮޑުވާކަމަށް ބަލާކަށްނުވާލުއި މިއޮތީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ސީރިއަސްކޮށް ވިސްނަންޖެހޭ މައްސަލައެއް މިއީ. މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން އަޅުގަނޑުމެން މި މައްސަލަ ފޮނުވައިލުމަށް އޮތީ... (ރިޔާސަތުގައި ވިދާޅުވާ އެއްޗެއް ސާފުއެއްނުވޭ) އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ ކަންތައްތައް ބަލާލައްވާފައި ރިޕޯޓް ކަމަށްވާނީ. އެ ބޭފުޅުން އެހާ

ކަންބޮޑުވުމެއް ޤާނޫނު ހަރަކާތްތެރިވާފައި ސިޓީ ފޮނުވާފައިވާތީ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގެ ބޭފުޅުންނަށް ވަރަށް އަވަހަށް މި ވާހަކަދައްކަން. ދެން މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވަން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ވެސް ތަފްސީލުތައް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރެވެނީ. އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑުމެން އެކަން ކޮށުމުން ރަނގަޅުކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަނީ. (ރިކޯޑިންގައި ވިދާޅުވާ އެއްޗެއް ސާފުނުވޭ)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އެރެންވީމާ، ހަމަ ވާހަކަފުޅުދެއްކެވި ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް މި ވިދާޅުވީ... (ރިކޯޑިންގައި ވިދާޅުވާ އެއްޗެއް ސާފުނުވޭ) ކޮންމެ ގޮތެއް ވިޔަސް އެ ބޭފުޅުންނަކީ މުޅި އަހަރަށް، މި އަހަރުގެ 31 ޑިސެމްބަރުގެ ނިޔަލަށް އަޅުގަނޑުމެން މިދިޔަ ބަޖެޓުގައި އިންޝުއަރެންސްއަށް، އެހެންނަމަވެސް، މި ބޭފުޅުންގެ ވާހަކަފުޅުތަކުން މި ބަޖެޓް ވަރަށް ބޭފުޅުންނަށް ހުރި ބަޖެޓު ވަކިން އަހަރަކަށް ބޭނުންވާ ބަޖެޓް ވަރަށް ބޮޑު ނުވާނެ. ދެން ހަމަ އިންޝުއަރެންސް ފަންޑަށް ވެސް އެ ފާސްކުރެވިފައި ވާ ބަޖެޓް ކޮބައިކަން އަންގަވާށެވެ. އެހެންނަމަވެސް ބަޖެޓުން ވެސް ހަމަ ހަރަދުކުރެވޭ... (ރިކޯޑިންގައި ވިދާޅުވާ އެއްޗެއް ސާފުނުވޭ) އެރެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެ ގޮތެއްގައި ބޮޑުވެފައި ދިމާވާ ކަމެއް ދިމާނުވާ ބަޖެޓް ހަމަ 85 ހަރަދުކުރެވޭ ކޮމިޓީގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަމެއް މި ބަޖެޓުން ހުރި އަދަދު ބަލާފައި ފަސޭހަ ވާނެ. ކޮންމެ ގޮތެއް މި ބޭފުޅުން ނައިބު ރައީސް ދާއިރާގެ އިންޝުއަރެންސް ފަންޑުގެ ވެސް އެ ބަޖެޓް އިތުރުކުރަން ދާއިރާގެ އިންޝުއަރެންސް ފަންޑު ވެސް އެ ދާއިރާގެ ބަޖެޓުން ހަރަދުކުރެވޭ، ބަޖެޓުން ދިމާވާ ހަމަ ވަކި ތަނަކުން ހޯދުމުގެ ކަންތައް ހަމަ ބަޖެޓުން ސާފުކުރާނެ ގޮތެއް މި ބޭފުޅުންގެ ވާހަކަފުޅާއި ގުޅިގެން މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުމަށް ފާސްކޮށްފިން. އެރެންވީމާ؟ އެއީ ހަމަ ހުށަހަޅާ މައްސަލަ ވެސް އޮތް ހުށަހެޅުމެއް، އެންމެން ދޭން ހަމަ ވޯޓަށް ހުށަހެޅުމެއް. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ނިންމުމެއް ބަޖެޓުގައި. ކޮމިޓީގެ ނިންމުމަކަށް އަންނާނެ. އިތުރަށް އެއްވެސް އިންޝުއަރެންސްގެ ބަޖެޓް ގެންނަވައިދޭން ހަމައަށް މި ދާއިރާއިން ކަންތައްތައް ހިނގާދާނެ ގޮތް ހަމަ ކަނޑައަޅާ ސާފުކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅާ ދެން އިތުރު ފިކުރުތަކެއް ދެއްތޯ. އެރެންވީމާ، ޝުކުރިއްޔާ.

ނައިބު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިހާބު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިންޝުއަރެންސް މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑަށް ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ފެނޭ އެވައިގެ ބަޖެޓް ގެންނަވަން. އެއީ އެ ބަޖެޓް ދެން ވަރަށް ސިފައިކޮށް މިއީ ބައިވެރިވާ، މިހާރު މި ހާލު ފުރިހަމަކުރުން އެ ބަޖެޓުންނަށް ގެންނަވައިދޭ ވާ ވަކި މި އޮތް ފާސްކުރެވިފައި. ދެން މި ގެންނަވައި މި ވަނީ ދެން މި އާސާރާގެ ގަވާއިދުތަކުގައި މި ޚާއްސަ ކޮށްގެން ދެން ފަހަރު. އެރެންވީމާ، އެއްޗެއް ކަމަކީ އެސްޓިމޭޓެއް ހުރިހާ ވާހަކަ ބޭނުންކުރާ، އެސްޓިމޭޓެއް ހިސާބުން ހުށަހަޅައިދީ ނަމަވީމާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނާ އެކު ވަރަށް

ގިނަ ދުވަހު މަސައްކަތްކުރައްވާފައިވާ ކޮންފެރެންސެއް އެވަރެޖެލީ. އެހެންވީމާ، އެ ބޭފުޅުންނަށް އަޅުގަނޑުމެން ޝުކުރުވެރިކަމާ ކުރުމުގެ ގޮތުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ބޭފުޅުންނާ ބައްދަލުކުރުމުން އެދި އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް. އެ ބޭފުޅުން... (ރަނގަޅުވެގެން ވިދާޅުވާ އެއްޗެއް ސަލާމުން) ހަމަޖެހި އެ އުސޫލުތަކުން ހަމަޖެހި އެގޮ ދެއްކަވީ އަޅުގަނޑުމެންނާ އެބަ ޖެހޭ ދެއްކި ހިއްސާކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން މިއީ އާދެކުގައި މިކަންތައް ތިބުނަންނަން ވެސް ތިބި ބައިލީ. މި ކަންތައް މި ބޭފުޅުންނަށް އަންގަން ވެސް ތިބި ބައިލީ އަޅުގަނޑުމެން. އެއީ ރަނގަޅު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން އެ ބޭފުޅުންނަށް ބައްދަލުކުރެވިދަން.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދޭ! ޝުކުރިއްޔާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންނަށް ވެސް މި އެއްބަސްވެވުނު މިކަމާ ގުޅޭގޮތުން އެ ބޭބޭފުޅުންނަށް ވެސް އަދި އިތުރަށް ވާހަކަދެއްކެވިއްޖެނަމަ ގޮތެއް... (ރަނގަޅުވެގެން ވިދާޅުވާ އެއްޗެއް ސަލާމުން) ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ ފުރަތަމަ ބައްދަލުކުރާ ދުވަސް އެއީ. އެހެންވީމާ، މިއަދުގެ އެޖެންޑާގައި ދެން އިތުރު އެހެން ކަމެއް ނެތީމަ މިއަދުގެ ބައްދަލުވުން ނިމުނީކަމުގައި ދަންނަވަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.